

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

UPRAVA ZA VETERINARSTVO I SIGURNOST HRANE
10000 Zagreb, Ul. grada Vukovara 78, P.P. 1034
Telefon: 61 06 111, Telefax: 61 09 201

KLASA: 322-01/13-01/26
URBROJ: 525-10/0568-13-4
Zagreb, 10. rujna 2013. godine

PROCEDURA br. 15
Verzija 1.03

POSTUPANJE KOD REGISTRACIJE PROMETOVANJA I PREMJEŠTANJA
LEŠINA ŽIVOTINJA

I. LEGISLATIVA

Ova procedura usklađena je zakonskim aktima kako slijedi:

- 1) Pravilnik o provođenju obveznog označavanja i registracije goveda („Narodne novine“ broj 108/13);
- 2) Uredba Komisije (EU) br. 142/2011 od 25. veljače 2011. o provedbi Uredbe (EZ) br. 1069/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju zdravstvenih pravila za nusproizvode životinjskog podrijetla i od njih dobivene proizvode koji nisu namijenjeni prehrani ljudi i o provedbi Direktive Vijeća 97/78/EZ u pogledu određenih uzoraka i predmeta koji su oslobođeni veterinarskih pregleda na granici na temelju te Direktive (SL L 54, 26. 2. 2011., sa svim izmjenama i dopunama);
- 3) Uredba (EZ) br. 1069/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o utvrđivanju zdravstvenih pravila za nusproizvode životinjskog podrijetla i od njih dobivene proizvode koji nisu namijenjeni prehrani ljudi te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1774/2002 (Uredba o nusproizvodima životinjskog podrijetla) (SL L 300, 14. 11. 2009., sa svim izmjenama i dopunama);
- 4) Pravilnik o provođenju obveznog označavanja i registracije ovaca i koza („Narodne novine“, broj 111/07);
- 5) Pravilnik o obveznom označavanju i registraciji svinja („Narodne novine“, broj 51/07)
- 6) Uredba Komisije (EC) broj 504/2008 od 6. lipnja 2008. godine o provedbi Direktive Vijeća 90/426/EEC i 90/427/EEC.

II. GOVEDA

A. Obveze posjednika

- 1) Posjednik je dužan **odmah**, po svakom saznanju o uginuću ili mrtvorodenju životinje (u daljnjem tekstu mrtvorodenje) prijaviti taj događaj ovlaštenoj veterinarskoj organizaciji (izabranoj ili ovlaštenoj putem odluke o dodijeli javnih ovlasti).
- 2) Nakon obavještanja ovlaštenog veterinara, posjednik obavještava registriranog prijevoznika nusproizvoda po svom izboru na najbrži i najprimjereniji način i

dogovora otpremu (popis prijevoznika dostupan je na službenoj web stranici Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane (u daljnjem tekstu: „Uprava“): <http://www.veterinarstvo.hr/UserDocsImages/Nusproizvodi/2013-23-7%20XII%20web%20liste%20mp.pdf>).

- 3) Posjednik je dužan dostaviti ovlaštenom veterinaru u roku 24 sata pravilno popunjen i potpisan obrazac za premještanje goveda u svrhu registracije uginuća u računalnu bazu JRG-a, a prilikom prijave uginuća, posjednik je dužan uz popunjeni obrazac o registraciji prometa predati ovlaštenoj veterinarskoj organizaciji i Putni list.
- 4) Posjednik je dužan izdvojiti lešinu na primjerenom mjestu na gospodarstvu sa svim sredstvima za označavanje (ušnim markicama) ostavljenim na lešini i takvo, uginulo ili mrtvorodeno govedo, u cijelosti predati registriranom prijevozniku nusproizvoda životinjskog podrijetla koji nisu za prehranu ljudi (u daljnjem tekstu: „prijevoznik“).
- 5) Posjednik jedan potpisani primjerak obrasca za prijavu prometa čuva kod sebe, jedan je dužan predati prijevozniku prilikom utovara lešine, a jedan ostavlja kod ovlaštenog veterinara.
- 6) Posjednik je dužan 2 godine čuvati komercijalni dokument izdan od prijevoznika.
- 7) U slučajevima mrtvorodenja teleta, teleta uginulog po teljenju ili naknadno uginulog teleta, posjednici koji ne označavaju samostalno vlastita goveda, moraju zatražiti od ovlaštenog veterinara Potvrdu o označavanju odmah, a najkasnije u roku 24 sata, u kojoj ovlašteni veterinar na mjesto Jedinog životnog broja goveda upisuje serijski broj Potvrde.
- 8) U slučajevima iz točke II.A7, posjednik koji je ovlašten za samostalno označavanje vlastitih goveda dostavlja Potvrdu o označavanju ovlaštenoj veterinarskoj organizaciji odmah po uginuću.
- 9) U slučajevima iz točke II.A7, posjednik je dužan drugi primjerak Potvrde o označavanju, potpisan od strane vozača registriranog prijevoznika nusproizvoda i komercijalni dokument, čuvati kod sebe, najmanje 2 godine.

B. Obveze ovlaštenog veterinara u ovlaštenoj veterinarskoj organizaciji (izabranoj ili ovlaštenoj rješenjem o dodjeli javnih ovlasti)

- 1) Ovlašteni veterinar je dužan nakon prijave uginuća iz točke 1, sukladno važećim propisima i pravilima struke te uzimajući u obzir anamnestičke i epidemiološke podatke, utvrditi da li se radi o potencijalnoj sumnji na zaraznu bolest životinja te uputiti posjednika u daljnje postupke, a posebno na činjenicu da sva sredstva za označavanje ostavi na lešini kako bi se spriječilo širenje zarazne bolesti i omogućila sljedivost lešine.
- 2) U slučaju sumnje na zaraznu ili nametničku bolest ovlašteni veterinar o tome izvješćuje nadležni veterinarski ured i Upravu sukladno posebnim propisima te o otpremi lešine sumnjive na zaraznu ili nametničku bolest obavještava osobu ovlaštenu od nadležnog tijela (u daljnjem tekstu „ovlaštena osoba“) na sabiralištu/objektu za preradu nusproizvoda kategorije 1 (u daljnjem tekstu „objekt“) na najbrži i najprimjereniji način; ovlašteni veterinar dužan je uz lešinu sumnjivog goveda dostaviti u potpunosti ispunjen propisani Obrazac za dostavu uzoraka na laboratorijsko pretraživanje (**Napomena:** razudba sumnjivog goveda i uzimanje odgovarajućih uzoraka obavlja se na objektu; uzimanje uzoraka za pretragu na GSE uzima se od svih uginulih goveda starijih od 24 mjeseca na objektu u skladu s trenutno važećim Naputkom o načinu provođenja mjera kontrole zdravlja životinja propisanih Naredbom o mjerama zaštite životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovom financiranju).

- 3) Ukoliko posjednik nije obavio prijavu uginuća iz točke 1 i dostavu obrazaca za premještanje goveda prije odvoza lešine s gospodarstva ili u rokovima gore navedenim (ili je posjednik sam zbrinuo lešinu na nepropisan način prije prijave uginuća), ovlašteni veterinar će registrirati uginuće, staviti zabilješku na primjerak obrasca za premještanje goveda koji ostavlja kod sebe te obavijestiti bez odgode nadležnog veterinarskog inspektora.
- 4) Ovlašteni veterinar uzima od posjednika Putni list i pravilno ispunjene i potpisane obrasce za prijavu prometa, jednu kopiju ostavlja kod sebe, a druge kopije vraća posjedniku.
- 5) Ovlašteni veterinar temeljem preuzetog i pravilno popunjenog i potpisanog obrasca za registraciju prometa u Jedinostvenom registru goveda, registrira uginuće goveda u roku od 72 sata od zaprimanja obrasca o premještanju goveda od posjednika.
- 6) Ovlašteni veterinar deponira i čuva obrazac prijave prometa i Putni list najmanje 3 godine.
- 7) U slučajevima iz točke II.A7 ovlašteni veterinar registrira mrtvorodenja, uginuća ili naknadnog uginuća neoznačenog teleta, temeljem Potvrde o označavanju koju mu dostavlja posjednik odmah po uginuću ili koju sam popunjava ukoliko posjednik nije samostalni označavatelj.
- 8) Ovlašteni veterinar unosi odmah po prijavi od strane posjednika podatak da je govedo mrtvorodeno, uginulo po teljenju ili uginulo naknadno - serijski broj Potvrde o označavanju pri registraciji goveda u JRG postaje Jedinstveni životni broj goveda.

C. Obveze registriranog prijevoznika nusproizvoda Kategorije 1

- 1) Prijevoznik je odmah po zaprimanju obavijesti od posjednika dužan organizirati prijevoz lešine najkasnije u roku od 24 sata, a u periodu od 1. lipnja do 15. rujna ili ukoliko je vanjska temperatura zraka veća od 25° C, u roku 12 sati od trenutka primitka obavijesti.
- 2) Prilikom preuzimanja lešine prijevoznik je dužan od posjednika preuzeti potpisani obrazac za registraciju prometa te ga po dostavi lešine predati s ostalim propisanim dokumentima objektu.
- 3) Prijevoznik s lešine ne smije skidati sredstva za označavanje niti iste na bilo koji drugi način zloupotrebljavati.
- 4) Podatke sa sredstava za označavanje uspoređuje s podacima s obrasca za prijavu premještanja goveda.
- 5) Prijevoznik utvrđuje starost životinje uvidom u dostupnu dokumentaciju (Registar goveda na gospodarstvu, Putni list) ili računalnu aplikaciju (Jedinstveni registar goveda).
- 6) **SVAKO GOVEDO STARIJE OD 24 MJESECA PRIJEVOZNIK JE OBVEZAN OZNAČITI NEIZBRISIVOM BOJOM**
- 7) U slučajevima iz točke II.A7. prijevoznik postupa na način da:
 - preuzme od posjednika treći primjerak Potvrde o označavanju te ga po dostavi lešine preda objektu za preradu nusproizvoda Kategorije 1;
 - stavlja oznaku na tele s prethodno upisanim serijskim brojem Potvrde o označavanju;
 - unosi u aplikaciju serijski broj Potvrde o označavanju kao životni broj teleta;
 - vozač registriranog prijevoznika prilikom preuzimanja lešine posjedniku potpisuje drugi primjerak Potvrde o označavanju, koju posjednik zadržava za sebe.
- 8) Ukoliko u trenutku uginuća govedo nema niti jednu ušnu markicu, a prethodno je bilo označeno, posjednik s Putnog lista treba vozaču registriranog prijevoznika dati Jedinstveni životni broj goveda koji će prijevoznik napisati na oznaku za označavanje

lešine koju stavlja na uho lešine; daljnje postupanje s lešinom je na način kako je gore opisano.

- 9) Ukoliko u trenutku uginuća govedo nema niti jednu ušnu markicu i za života nije bilo označeno (govedo koje nikada nije bilo označeno) prijevoznik će na oznaku za označavanje lešine staviti Jedinstveni identifikacijski broj gospodarstva (JIBG) koji mu sa Identifikacijske kartice gospodarstva daje posjednik, isto unijeti u komercijalni dokument te odvesti lešinu na zbrinjavanje.
- 10) Prijevoznik ispunjava komercijalni dokument koji posjednik potpisuje i zadržava jedan primjerak.
- 11) Prijevoznik je dužan čuvati evidencije o prijevozu i komercijalne dokumente najmanje 2 godine.

D. Obveze odobrenog objekta za preradu nusproizvoda Kategorije 1/sabiralište (u daljnjem tekstu „objekt“)

- 1) Objekt osigurava i organizira sustav za zaprimanje lešina koje se otpremaju s gospodarstva putem registriranih prijevoznika nusproizvoda Kategorije 1.
- 2) Sa sredstvima za označavanje postupa u skladu s odredbama Pravilnika o provođenju obveznog označavanja i registracije goveda („Narodne novine“ broj 108/13), a ukoliko je to objektu tehnološki prikladnije, objekt može ušne markice zbrinuti zajedno s lešinom; u slučaju zarazne ili nametničke bolesti objekt **mora zbrinuti ušne markice zajedno s lešinom.**
- 3) Objekt je dužan primiti na zbrinjavanje i lešine goveda koja u trenutku uginuća imaju jednu ušnu markicu i one označene trenutnom oznakom te s njima postupati kao i sa propisno označenim lešinama.
- 4) U slučajevima iz točke II.A7, objekt postupa na način da:
 - objekt preuzme treći primjerak Potvrde o označavanju od prijevoznika uz ostale dokumente regulirane posebnim propisima (komercijalni dokument);
 - zaprimljene Potvrde čuva najmanje 3 godine.
- 5) Dobavlja i distribuira prijevoznicima nusproizvoda kategorije 1 oznake za lešinu koja u trenutku uginuća nema niti jednu ušnu markicu, a koja osigurava sljedivost lešine.
- 6) Objekt je dužan čuvati prispjele komercijalne dokumente najmanje 2 godine.
- 7) Objekt je dužan osigurati pripremu glava goveda starijih od 24 mjeseca za uzorkovanje na GSE i do trenutka uzorkovanja držati ih za to predviđenom rashladnom prostoru na temperaturi od maksimalno 4 °C.

E. Obveze osoba ovlaštenih od nadležnog tijela u sabiralištu/objektu

- 1) Osoba ovlaštena od nadležnog tijela u sabiralištu/objektu (u daljnjem tekstu “ovlaštena osoba”) dužna je provjeriti dokumentaciju koja prati lešine goveda.
- 2) Od svih lešina goveda starijih od 24 mjeseca dužna je uzeti uzorak mozga za pretragu na GSE.
- 3) Po zaprimanju informacije od ovlaštenog veterinaru, veterinarskog inspektora ili Uprave o sumnji na zaraznu bolest i prispjeću sumnjive lešine, dužna je organizirati razudbu i uzimanje odgovarajućih uzoraka od strane patologa HVI-a.
- 4) O svim uočenim nesukladnostima dužan je izvijestiti Upravu u roku od 24 sata od trenutka saznanja o uočenoj nesukladnosti.
- 5) Jednom tjedno kontrolira postupke objekta i sljedivost prispjelih lešina s posebnim osvrtom na točnost označavanja goveda starijih od 24 mjeseca neizbrisivom bojom od strane prijevoznika.

F. Obveze Hrvatskog veterinarskog instituta

Hrvatski veterinarski institut dužan je uzorke uzete na objektu preuzeti u laboratorij u rokovima sukladno pravilima struke te posebnim propisima i procedurama.

G. Pojmovnik

- 1) Mrtvorodeno tele smatra se ono kod kojega je graviditet trajao minimalno 7 mjeseci.
- 2) Tele uginulo po teljenju smatra se ono koje je uginulo do 20. dana starosti.
- 3) Naknadno uginula telad koja u trenutku uginuća nije bila označena su ona koja nisu bila označena do 20. dana starosti sukladno posebnim propisima, a mlađa su od 6 mjeseci.
- 4) Govedo koje nikada nije bilo označeno smatra se ono koje je u trenutku uginuća bilo starije od 6 mjeseci a nikada nije bilo označeno kao i govedo koje je u trenutku uginuća mlađe od 6 mjeseci, a za koje se ne može utvrditi podrijetlo (sljedivost).

NAPOMENA

S ostalim nusproizvodima Kategorije 1 koji se ne odnose na cjelovitu lešinu goveda postupa se sukladno odredbama Uredbi navedenih u uvodu ove procedure.

Ukoliko iz bilo kojega razloga nije moguće registrirati mrtvorodenu i naknadno uginulu telad temeljem Potvrde o označavanju (npr. prodaja, uginuće ili klanje krave majke) ovlaštenu veterinar ili posjednik samostalni označavatelj dužan je istu proslijediti elektronskom poštom Upravi koja će sukladno posebnim procedurama dati zahtjev Hrvatskoj poljoprivrednoj agenciji za registraciju.

U svim slučajevima registracije naknadno uginule teladi ovlaštenu veterinar dužan je o tome izvijestiti nadležnog veterinarskog inspektora.

III.OVCE I KOZE

Sva postupanja posjednika, ovlaštenog veterinara, registriranog prijevoznika nusproizvoda životinjskog porijekla, HVI-a i objekta, jednaka su kao i za goveda s napomenom da:

- se uzorkovanje na grebež ovaca te ostala uzorkovanja i razudba obavljaju na objektu;
- objekt je dužan primiti na zbrinjavanje i lešine ovaca i koza koja u trenutku uginuća imaju jednu ušnu markicu bez bolusa (i obrnuto) i s njima se postupa kao i sa lešinama koje imaju oba sredstva za označavanje - ušnu markicu i bolus (moguće je utvrditi sljedivost);
- posjednik prilikom uginuća popunjava Putni list za ovce i koze kao i kod svake druge migracije – jedan primjerak prati pošiljku lešina, drugi posjednik zadržava kod sebe, a treći dostavlja ovlaštenom veterinaru koji registrira uginuće u JROK-u;
- objekt je dužan primiti na zbrinjavanje ovce i koze koje u trenutku uginuća nisu označene niti s jednim sredstvom za označavanje (markica i bolus) na način da:
 - a) ukoliko je ovca ili koza bila označena, posjednik s Putnog lista vozaču registriranog prijevoznika dostavlja Jedinostveni životni broj ovce ili koze koje će vozač staviti na oznaku za označavanje lešine koju stavlja na lešinu - daljnje postupanje s ovom lešinom je na način kako je gore opisano,

b) ukoliko ovca ili koza za života nisu bile označene, prijevoznik će na oznaku za označavanje lešine staviti Jedinstveni identifikacijski broj gospodarstva (JIBG) koji mu preko Identifikacijske kartice posjednika dostavlja posjednik te isto unosi u komercijalni dokument i odvozi lešinu na zbrinjavanje – posjednik unosi JIBG s brojem ovaca ili koza i njihovom starošću na Putni list – jedan primjerak daje vozaču, a drugi dostavlja ovlaštenom veterinaru,

c) u slučajevima iz točke b) ovlašteni veterinar će po primitku obavijesti o uginuću dati uputu posjedniku u skladu s odredbama ove procedure te **obavijestiti nadležnog veterinarskog inspektora u okolnostima uginuća ovaca i koza starijih od 6 mjeseci koje nisu bile označene;**

- Putne listove s oznakama JIBG-a ovlašteni veterinar ne registrira u JROK već ih nego ih čuva 3 godine;

- s pobačenim fetusima ovaca i koza postupa se na isti način kao s ovcama i kozama koje u trenutku uginuća nisu bile označene – vozač ih označava oznakama za lešine s JIBG-om koji se stavlja na Putni list uz naznaku da se radi o pobačenim fetusima.

NAPOMENA

S ostalim nusproizvodima Kategorije 1 koji se ne odnose na cjelovitu lešinu ovaca i koza postupa se sukladno odredbama Uredbi navedenih u uvodu ove procedure.

Gore opisano postupanje s privremenim oznakama za označavanje lešina odnosi se samo na ovce i koze starije od 18 mjeseci uginule na gospodarstvima obuhvaćenima Planom uzorkovanja na grebež ovaca.

IV. SVINJE I KOPITARI

Lešine svinja i kopitara kao i lešine ostalih životinja koje u trenutku uginuća nisu bile označene, registrirani prijevoznik označava privremenom oznakom na koju stavlja JIBG gospodarstva ili ime i prezime posjednika s adresom ukoliko JIBG nije dostupan samo u slučajevima kada je na objektu potrebno je izvršiti razudbu i/ili uzorkovanje. Ovlašteni veterinar obavještava registriranog prijevoznika i ovlaštenu osobu o potrebi uzorkovanja i/ili razudbi lešine životinje.

V. POSTUPANJE KOD UGINUĆA ŽIVOTINJA NA DEPOU KLAONICE

- 1) Lešine goveda starije od 24 mjeseca u slučaju uginuća po prispjeću u depo klaonice ili tijekom transporta prema klaonici, obvezno je otpremiti u objekt na način da odgovorna osoba klaonice obavijesti ovlaštenog veterinara/kontrolno tijelo, a potom prijevoznika. Sva ostala postupanja svih uključenih u lanac zbrinjavanja lešine jednaka su gore opisanom.
- 2) Lešine goveda starije od 24 mjeseca ne smiju se miješati na klaonici s ostalim nusproizvodima Kategorije 1.
- 3) Registrirani prijevoznik upisuje serijski broj obrasca o premještanju goveda u aplikaciju „Nusproizvodi“ i ostavlja ga na klaonici, a preuzima Putni list goveda s komercijalnim dokumentom i dostavlja u objekt.

- 4) S lešinama goveda mlađim od 24 mjeseca postupa se kako je gore opisano s tim da ove lešine mogu biti otpremljene s ostalim nusproizvodima Kategorije 1.

VI. OSTALE ŽIVOTINJE KOJE SE NE EVIDENTIRAJU U UPISNICIMA NADLEŽNOG TIJELA

Odredbe ove procedure ne odnose se na zbrinjavanje lešina životinja koje se ne evidentiraju u upisnicima nadležnog tijela (kućni ljubimci za koje nije propisano obvezno označavanje i registracija, divlje i domaće životinje neovisno da li je za njih propisano označavanje i registracija, perad, uzgajana divljač, ribe iz objekata akvakulture i javnih vodotoka).

Dostaviti:

- 1) Ovlaštenim veterinarskim organizacijama, elektronski – svima;
- 2) Registriranim prijevoznicima nusproizvoda Kategorije 1, elektronski - 1;
- 3) Odobrenim objektima za preradu nusproizvoda Kategorije 1, elektronski – svima;
- 4) Posjednicima goveda, elektronski – svima;
- 5) Hrvatskoj poljoprivrednoj agenciji;
- 6) Pismohrana, ovdje.